

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm XXVI. Series.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

quæstiones restent, super quibus testes nondum producti sunt, aut necdum productioni renuntiatum, audiant utrinque testes, ac postea finem debitum imponant. Ita intelligo casum huius textus cum Felino, & videri possunt ea, quæ dixi in *c. Gratum, de off. delegati*, quod tempore Lucij III. controuersum erat num jurisdictionis iudicis delegati per mortem delegantis expiret, si citatio facta sit, non item litis contestatio, sed negatiuam partem postea definitiuit Urbanus III. huius capituli Author.

S V M M A R I V M.

1. Prosequens litem coram iudice, à quo appellauit, censetur appellationi renuntiasse.
2. Publicatis attestacionibus, vel facta utrinque renuntiatione testium, nulla amplius productio testium super iisdem articulis in eadem instantia admittitur.

1 Not. I. Qui coram iudice, à quo appellauit, litem prosequitur, appellationi renuntiare censetur, ita etiam habetur in *c. c. Gratum. & docet gl. inc. Si à iudice. 18. verb. Teneris. de appell. in 6.*

2 Not. II. Postquam testium depositiones publicatæ sunt, vel productioni testium utrinque renuntiatum est, alij testes super iisdem articulis in eadem instantia recipi non debent, de hoc dictum est in *c. Fraternalitatis. 17. hoc. tit.*

CAPITVLVM XXVI.

Series.

P A R A P H R A S I S.

Duorum nobilium liberi Caius & Sempronia matrimonium contraxerant, cum autem postea matrimonium accusaretur propter intercedentem consanguinitatem, actor posuit duas personas Titium & Blancam, asserens, & per testes legitimos probans, eas fuisse in 1. gradu consanguinitatis transversali coniunctos, id est, fuisse fratrem & sororem, sed pars altera è diuerso producebat testes & instrumentum publicum, quibus probare volebat dictas personas non ita fuisse coniunctas, accusator porro opponit, testes hos in contrarium non esse recipiendos, iudex quoque

confirmat non esse eius Ecclesie consuetudinem, ut postquam testes recepti sunt, qui consanguinitatem secundum formam canonum computarunt, & probarunt, alij testes ex opposito recipiantur. His relictis Clementi III. respondit ipse, non obstante illa consuetudine, quippe quæ iuri contraria est, si nihil aliud obstat, testes recipiendos esse.

S V M M A R I V M.

1. In dubio de impedimento consanguinitatis vel affinitatis, paradigma deriuata consanguinitatis secundum formam Canonum exhibendum. Et quæ hac forma.
2. Id quod narratur in publico instrumento incidenter, indicium facit & presumptionem, sed non plenam probationem.
3. Non valet consuetudo, quæ iuri naturali aduersatur, aut cum anima periculo iuncta est.
4. In dubio de valore matrimonij publicatis attestacionibus, alij adhuc testes super articulo produci possunt.

Not. I. Si dubitetur de impedimento consanguinitatis aut affinitatis, paradigma deriuatæ consanguinitatis secundum formam canonum exhiberi debet, forma autem computationis est, ut à stipite, seu communi parente, vel saltem duobus nominatis fratribus, aut fratre & sorore fiat inchoatio, & exinde gradus deducantur, ita hic. & in *c. Tua. 7. de consanguin. & videri potest. c. 1. causa. 35. q. 5.*

Exemplum: accusatur matrimonium Caij cum Sempronia, quod sint quarto gradu consanguinitatis lineæ inæqualis coniuncti: accusator exhibere debet schema coniunctionis, seu arborem consanguinitatis; proponit itaque, & per testes probare paratus est quod Titius & Blanca dudum defuncti fuerint in primo gradu transversali coniuncti, quippe ex eadem matre Placidia geniti, quare cum notorium sit, quod Caius sit nepos Blanca, quippe genitus ex filio eius Lupo, notorium quoque sit, quod Sempronia sit proneptis Titij, quippe genita ex Publia, quæ erat filia Lucij, qui erat filius eiusdem Titij necessariò consequi ait, quod dicti Caius & Sempronia in quarto gradu consanguinitatis lineæ inæqualis iuncti sint.

n n

Placi-

Placidia.

I

Blanca

II.

Lupus

III.

Caius

I

Titius

II.

Lucius.

III.

Publia.

IV.

Semproniana.

2. Not. II. Si in publico instrumento ob alium finem confecto aliquid narretur incidenter v. g. Titium esse fratrem vterinum Blancę, talis relatio affert inciditū ac presumptionem licet non plenā & indubitātā probationē. *arg. l. Ea vis. 7. C. de testam. militis. c. Cum olim. 19. junct. gl. fin. de test. & docet Felin. hic. n. 3. & 4. vbi monet eiusmodi instrumentis multū autoritatis addi ex antiquitate, quā de re dixi in c. Cum causam. 13. de probat. potest tamen textus capituli nostri aliter etiā intelligi, quod accusatus de impedimēto matrimonii ex instrumento quodā nataliū ostēderit, quod Titii mater fuerit Elpidia, & consequenter non Placidia mater Blancę.*

Not. III. Non valet consuetudo, quæ juri naturali aduersatur cū animæ periculo juncta, ita sumitur ex hoc c. Potest autem casus huius capituli dupliciter intelligi, ut videte est apud *Io. Andr. hic n. 8.* 1. Quod testes ex parte actoris recepti tantum fuerint, eorumque depositiones audite & reo intimatę, hoc casu dicendum; non tantum in causā matrimoniali, sed etiā in aliis causis, præsertim arduis, ac valde præiudicialibus reo, naturali jure debitū esse, ut pro suā defensione testes æquē idoneos ac legitimos in oppositū producere possit, quare contraria consuetudo, tamq; juri videlicet naturali repugnans, hęc reprobatur. 2. Quod testiū vtrinq; productorū attestations publicatę fuerint, vel in causā conclusum seu renuntiatum, hoc casu speciale id cēseri debet in causā matrimonij, si dubitetur de valore eius ob impedimētū, quod publicatis eum partium consensu attestationsib; alij testes super articulo directę produci possint, vt dixi in c. Iuravit. 6. de probat. & in c. Fraternalitatis 17. hoc tit. & ad eod quidem, vt talis facultas producendi testes per nullam consuetudinem tolli queat, quia

cum animæ periculo juncta est, seu præbet peccandi facultatem, uti *Abbas hic docet n. 5.*

CAPITVLVM XXVII.

Præterea.

PARAPHRASIS.

Quæsitum fuit ex Celestino III. si quis alterū de copulā fornicariā accuset, vtrum debeat adducere testes de visu, an sufficiat solā famā vicinię allegare & probare, aut quod testes producti jurati affirmet se confisos esse comissi delicti, tamen si de visu nihil dicant. ad hæc respondit Papa, si testes jurati deponant de visu; & fama contentiens presumptionem violentam faciat, atq; alia legitima adminicula suffragentur, tunc standum esse testimoniis de depositionibus de crimine illo. Etenim circumspēctus & discretus iudex motum animi sui ex argumentis ac testimoniis, quę rei aptiora sunt, confirmare debet. cōsentit *lex 3. §. ad. o. g. in fin. h. o. c. i. s.*

SUMMARIUM.

1. Accusari aliquis potest de fornicatione, adulterio & c. Primo criminaliter; secundo civiliter. Tertio per denuntiationem charitativam, vel canonicam.
2. Pro varietate causę maior & minor requiritur probatio; si agatur denuntiativę, sufficit semiplena.
3. Si agatur contra adulteriū ad divortiū & c. requiritur probatio plena.
4. Si ad dissolutionem matrimonij agatur, maiores & clariores probationes exiguntur.
5. In causis criminalibus criminaliter intentatis, probationes debent esse certissima, & luce meridiana clariores.
6. In occulto fornicationis crimine, plerumque testis haberi non potest de scientia, unde iudex præter unius vel plurium testiū depositiones, ex aliis adminiculis se informare debet.
7. Si tamen agatur ad poenam legalem, certitudo de crimine commisso omnimoda & moraliter non fallibilis necessaria est. (sic.)
8. Doctrina hęc tradita usus in foro etiā conscientię.
9. Maritus putativus impedimentū dirimens post nuptias intelligens, per se loquendo non tenetur dispensationem petere, per accidens tamen subinde ex charitate obligabitur.
10. Idem est de sponsis nisi tempore sponsaliorum conscientię